

UDK 811.163.6:811.163.42

Izvorni znanstveni rad
Rukopis primljen 22. XII. 2016.
Prihvaćen za tisak 1. VI. 2017.

Tatjana Balažić Bulc
Vesna Požgaj Hadži
Filozofski fakultet Sveučilišta u Ljubljani
Aškerčeva 2, SI-1000 Ljubljana
tatjana.balazic-bulc@guest.arnes.si
vesna.hadzi@guest.arnes.si

ZAUVIJEK SUSJEDI – ALI I SUSTANARI: HRVATSKI JEZIK U KONTEKSTU SLOVENSKE JEZIČNE POLITIKE

Potpisivanjem različitih europskih i nacionalnih dokumenata Slovenija prihvaća ideje europske jezične politike koja se temelji na multikulturalnosti i višejezičnosti. Metodom kritičke analize diskursa odgovara se na pitanje kako se te ideje formalno-pravno ostvaruju u dokumentima koji omogućuju realizaciju jezične politike u obrazovanju, pri čemu se posebna pozornost posvećuje ideološkim konceptima dokumenata. Upozorava se na razlike između deklarativnosti dokumenata i prakse, i to na primjeru hrvatskoga jezika u slovenskoj osnovnoj školi, gdje on ima prije svega status stranoga jezika. Zaključuje se da slovenska jezična politika načelno podupire učenje hrvatskoga kao stranog jezika, ali nažalost, bez promišljene strategije nastave stranih jezika te bez sustavne i koordinirane brige nadležnih institucija.

1. Uvod

Jezično se planiranje kao naziv prvi puta pojavljuje 1959. godine u radu Einar Haugena o standardizaciji norveškoga jezika. U svojoj prvoj fazi označava, kao što kaže Hornberger (2006: 26), pravopisnu, gramatičku i leksičku kodifikaciju te izbor jezičnih oblika. No, njegovo se značenje brzo proširuje i već krajem 1970-ih godina počinje se govoriti o dvije odvojene djelatnosti, planiranju statusa i planiranju korpusa, a krajem 1980-ih pridružuje im se i treća, planiranje usvajanja jezika (v. npr. Cooper 1989). Te jezične djelatnosti određuju

ju i usmjeravaju jezičnu sliku određenoga društva i zato se ne mogu promatrati izvan društvenoga konteksta. Tollefson (1991: 16–17) smatra da jezično planiranje (tj. planiranje korpusa) i jezična politika (tj. planiranje statusa) određuje koji će jezik (odnosno njegovi govornici) u određenome društvu imati političku i ekonomsku moć. Ili, riječima Fairclougha (2001: 196), jezikom se uvijek izražavaju, konstituiraju ili stvaraju društveni identiteti i društveni odnosi u kojima se odražava društvena moć. Pri tome važnu ulogu igra jezično obrazovanje koje najčešće ovisi o političkim odlukama državnih institucija. Upravo je zato jezično obrazovanje ključno za razumijevanje različitih vidova organiziranosti određenoga društva jer se u njemu odražavaju političke odluke i rješavaju pojedini jezični problemi u društvu (Tollefson 1991: 7).

Kada se govori o planiranju učenja jezika, misli se prije svega na strategije postizanja odgovarajućih kompetencija u jezicima koji imaju status nacionalnih i/ili službenih jezika ili jezika obrazovanja (Wright 2016: 69), međutim jednojezična situacija najčešće ne odražava pravu jezičnu sliku društva. Obrazovna jezična politika naime treba uzeti u obzir niz jezika u određenome društvu: prvih (materinskih)¹, drugih, stranih, nasljednih itd. Jer, kako Spolsky (2010: 3) konstatira, sve se češće ističe da se upravo pod utjecajem aktivnosti obrazovne jezične politike mijenjaju navike u jezičnoj praksi, ali i stavovi o drugima. Tollefson i Tsui (2014: 189) naglašavaju da suvremeni globalizacijski procesi, kao što su migracije, urbanizacija i promjene načina rada, nameću obrazovnoj jezičnoj politici centralnu poziciju, što je posebno aktualno u višejezičnim i više-kulturnim zajednicama. To se odražava i u jezičnoj politici Europske unije koja se intenzivno zalaže za zaštitu kulturne raznolikosti i promicanje jezika, prije svega država članica, a njezine se ideje najeskplicitnije realiziraju u obrazovanju. Tako je Vijeće Europe, krovno tijelo koje kreira jezičnu politiku Europske unije, godine 2007. objavilo vodič za razvoj obrazovne jezične politike u Europi s naslovom *Od jezične raznolikosti do plurilingvističkog obrazovanja*² u kojem je početna ideja multikulturalnosti i multilingvizma, odnosno višejezičnosti sredine, popraćena idejom plurilingvizma, tj. višejezičnosti pojedinca. I u *Bijeloj knjizi o odgoju i obrazovanju u Republici Sloveniji* (dalje u tekstu *Bijela knjiga*) iz 2011. godine naglašava se da je višejezičnost jedno od temeljnih načela djelovanja suvremenoga društva, kao i temelj tolerancije među jezičnim

---

¹ Umjesto naziva *materinski jezik*, uz čiju je upotrebu vezano previše polemika (usp. Medved Krajnović 2010: 2–4), u radu koristimo naziv *prvi jezik* u značenju jezika koji je pojedinac prvi usvojio/naučio i koji mu načelno daje osnovni identitet.

² U originalu naslov glasi *From linguistic diversity to plurilingual education: Guide for the Development of Language Education Policies in Europe*. Strasbourg. Council of Europe. Language policy devision. 2007. http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Guide_niveau2_EN.asp (pristupljeno 22. studenoga 2016.).

zajednicama te najsigurniji put ka ostvarivanju interkulturalnosti (Krek i Metljak 2011: 34). Cilj je ovoga rada pokazati kako se ideje višejezičnosti formalno-pravno ostvaruju u dokumentima koji reguliraju slovensku jezičnu politiku općenito i u samoj obrazovnoj jezičnoj politici, s posebnim osvrtom na hrvatski jezik na osnovnoškolskoj razini, gdje on ima prije svega status stranoga jezika. U prvome dijelu istraživanja, metodom kritičke analize diskurza, analizirali smo različite dokumente koji omogućuju realizaciju jezične politike općenito ili u obrazovanju, pri čemu su nas prije svega zanimali njihovi ideološki koncepti. U drugome dijelu istraživanja izdvojili smo statute hrvatskoga jezika³ u Republici Sloveniji (dalje u tekstu RS) i uzimajući u obzir postojeće dokumente, analizirali smo mogućnosti formalnoga učenja hrvatskoga jezika koje pruža slovenski obrazovni sustav u sklopu pojedinog statusa, kao i njihovu realizaciju u praksi.

2. Jezična politika i jezično obrazovanje u Sloveniji

Jezična politika u Sloveniji ima dugu tradiciju (više o tome npr. Pogorelec 1993, Pogorelec 1996, Stabej 2010), a njezin je glavni zadatak u povijesti bio pronalaženje načina opstanka i razvoja slovenskoga jezika u svim sferama javnoga života koji se razvijao uz dominantnije jezike, prvo uz njemački, a kasnije uz srpskohrvatski. Međutim, u ovome radu zanima nas prije svega razdoblje od početka 1990-ih godina, kada je slovenski jezik prvi put u povijesti postao državnim i službenim jezikom, što je eksplicitno istaknuto i u temeljnom državnom dokumentu, Ustavu RS-a⁴ iz 1991., gdje u članku 11. piše da je službeni jezik u Sloveniji slovenski. U istom se članku status službenih jezika dodjeljuje i jezicima autohtonih⁵ nacionalnih manjina, tj. talijanskom (tri općine u Primorju, gdje talijanska nacionalna manjina čini 0,11 % stanovništva prema podacima posljednjega klasičnog popisa stanovništva⁶ iz 2002.) te mađarskom jeziku (pet općina u Prekmurju, gdje mađarska nacionalna manjina predstavlja 0,3 % stanovništva). U članku 65. posebna se prava dodjeljuju i Romima, dok se pripadnicima drugih nacionalnih zajednica dodjeljuju prava na slobodno izražavanje

---

³ U opće obrazovnoj politici pod *statusom* se podrazumijeva ponuda i izbor stranih jezika.

⁴ Ustava Republike Slovenije. <http://www.us-rs.si/media/ustava.republike.slovenije.pdf> (pristupljeno 22. studenoga 2016.).

⁵ Načelo autohtonosti stanovništva već je tradicionalno jedan od ključnih argumenata za dodjeljivanje jezičnih i nacionalnih manjinskih prava u RS-u.

⁶ Od 2002. dalje podaci o stanovništvu u RS-u pridobivaju se elektronički, putem različitih registara koje vodi državna uprava. Međutim, u tim registrima nema podataka o nacionalnoj pripadnosti, vjeroispovijesti i sl. zbog poštovanja ljudskih prava, što znači da eksplicitnih podataka o realnom broju nacionalnih manjina i broju njihovih pripadnika zapravo nema.

vanje nacionalne pripadnosti i očuvanje vlastite kulture, jezika i pisma (članak 61.) te prava na uporabu vlastitoga jezika i pisma za ostvarivanje vlastitih prava i dužnosti u postupcima koje vode državni i drugi organi na način koji je određen zakonom (članak 62.). Međutim, takav zakon ne postoji, što znači da status drugih jezičnih zajednica formalno-pravno nije uređen, unatoč brojnim preporukama Vijeća Europe da se prizna poseban status i hrvatskom, i srpskom, i bosanskom i njemačkom kao jezicima najzastupljenijih neautohtonih manjina u RS-u. Ta se činjenica, kako kaže Kalin Golob i dr. (2014: 21), može jedino interpretirati kao strah od višejezičnosti i jezične raznolikosti, iako upravo jezična raznolikost određuje realnu sliku slovenskoga jezičnog prostora.

2.1. Političkim tijelima do pojačane skrbi za slovenski jezik

Općenito govoreći, jezičnu politiku 1990-ih godina u RS-u obilježilo je intenzivno osnivanje različitih političkih tijela kojima je temeljni zadatak skrb za slovenski jezik (v. npr. Stabej 2010: 44–52). Najprije je u sklopu Odbora za kulturu, školstvo i sport Državnoga zbora RS-a 1994. osnovana Stalna radna skupina stručnjaka za rješavanje pitanja s područja jezičnoga planiranja i jezične politike u kojoj sudjeluju lingvisti, psiholozi, pravnici i sl. Njezini se članovi uglavnom bave formalno-pravnim statusom slovenskog jezika u različitim zakonima. Godine 1999., kada je kurikularna reforma osnovnoškolskog sustava bila pri kraju, u sklopu Ministarstva za školstvo i sport osnovano je Vijeće za strane jezike (dalje u tekstu VSJ). Glavni je zadatak VSJ-a skrb za jezično obrazovanje na svim razinama obrazovanja za moderne i klasične jezike, kao i za sve druge jezike s kojima su stanovnici Slovenije izravno u kontaktu (npr. međunarodni jezici, susjedni jezici, jezici okruženja i sl.), za sve oblike obrazovanja te za sve uzraste, od predškolske djece do odraslih. Osim toga VSJ bavi se i prvim jezikom, dakle slovenskim. Dekretom Vlade RS-a 2000. godine osnovan je Ured za slovenski jezik (dalje u tekstu USJ). Međutim, ulaskom RS-a u Europsku uniju 2004. sva se ta tijela ukidaju ili barem prestaju raditi; ostaje samo USJ koji se reorganizira u Službu za slovenski jezik (SSJ) i pripaja Ministarstvu za kulturu RS-a. Glavni je zadatak SSJ-a da, kako piše na njihovim stranicama, „na temelju teorijskih spoznaja suvremene sociolingvistike proučava položaj jezika u Sloveniji i u svijetu te razvija polazišta i programe za djelotvornu jezičnu politiku i njezinu realizaciju u konkretnim okolnostima.”⁷ Iste godine potvrđen je Zakon o javnoj uporabi slovenskoga jezika⁸ koji regulira upo-

---

⁷ Ministarstvo RS-a za kulturu, Služba za slovenski jezik. http://www.mk.gov.si/si/delovna_podrocja/sluzba_za_slovenski_jezik/ (pristupljeno 22. studenoga 2016.).

⁸ Zakon o javnoj uporabi slovenskoga jezika. *Uradni list RS* 86/2004. <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?sop=2004-01-3841> (22. studenoga 2016.).

rabu slovenskog jezika i ograničava uporabu drugih jezika u slovenskom javnom prostoru.⁹

2.2. Slovenska vs. europska jezična politika

Istovremeno, dakle 2004. godine, samo u drugim okvirima, intenzivno se promišlja kako uskladiti lokalnu jezičnu politiku s jezičnom politikom Europske unije koja se, kao što je već rečeno, zalaže za višejezičnost i interkulturalnost europskoga prostora. Jedan je od dokumenata koji otvara širi pogled na pitanja jezika i jezičnoga obrazovanja u RS-u *Presjek politike jezičnoga obrazovanja 2003. – 2005.*¹⁰ (dalje u tekstu PPJO), gdje se u uvodnome dijelu ističe da je temeljni prisup u ostvarivanju jezične politike cjelovito obrazovanje za višejezičnost koje podrazumijeva prvi jezik, jezike manjina (autohtonih i neautohtonih) i strane jezike, a cilj je jezičnoga obrazovanja poticanje obrazovanja za višejezičnost koje uključuje sve jezične i kulturne zajednice (PPJO 2005: 4). U tekstu se dalje ističe da jezično obrazovanje ne znači samo obrazovanje u užem smislu, tj. obrazovanje povezano s pedagogijom, didaktikom i specijalnim didaktikama, već je to i pitanje društvenoga izbora koje se, između ostaloga, odnosi na organizaciju suživota različitih kulturnih zajednica u određenom političkom prostoru, na ravnopravnost u jezičnom obrazovanju, prije svega zato što (ne)vladanje jezicima dovodi do različitih oblika raslojavanja (PPJO 2005: 22). Pri tome se ističe razvijanje komunikacijskih jezičnih kompetencija u prvome jeziku, tj. nacionalnome jeziku (dakle slovenskom), manjinskim jezicima i susjednim jezicima, prije svega zato što s jedne strane omogućuju komunikaciju i profesionalno djelovanje, a s druge strane dio su jezičnih ljudskih prava manjinskoga, ali i većinskoga stanovništva (PPJO 2005: 28).

Analiza stanja koju donosi dokument PPJO pokazuje mnoga otvorena pitanja koja se odnose ne samo na strukturu jezičnoga obrazovanja i usklađivanje jezičnih kompetencija sa ZEROJ-em, već i na strategije učenja stranih jezika (određivanje mjesta stranih jezika u programu, satnice, izbor jezika, razina je-

---

⁹ Što se tiče obrazovanja, Zakon u članku 12. eksplicitno propisuje da je na svim razinama obrazovanja u javno prihvaćenim programima jezik obrazovanja slovenski. No, već se duže vrijeme u RS-u vode žustre polemike o jeziku obrazovanja na visokoškolskoj razini. S jedne strane, prevladava mišljenje da treba zaštititi slovenski jezik pod svaku cijenu, a s druge strane, brani se internacionalizacija vsiokoškolskih programa, što zahtijeva održavanje nastave na drugim jezicima, prije svega engleskom (v. npr. Kalin Golob i dr. 2014).

¹⁰ Prerez politike jezikovnega izobraževanja (2003–2005). Ministarstvo za školstvo i sport i Vijeće Europe. 2005. http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/urad_za_razvoj_izobrazevanja/jezikovno_izobrazevanje/prerezi_politike_jezikovnega_izobrazevanja_v_republiki_sloveniji/ (pristupljeno 22. studenoga 2016.).

zično-komunikacijske kompetencije itd.). Posebno se naglašava važnost učenja susjednih jezika, koji su istovremeno i jezici nacionalnih manjina u RS-u, nadalje promocija talijanskoga i mađarskoga jezika na cijelom području RS-a te smanjivanje dominacije engleskoga jezika.

Slične smjernice nalazimo i u *Rezoluciji o nacionalnom programu za jezičnu politiku 2007. – 2011.*¹¹ (dalje u tekstu RNP 2007. – 2011.) iz 2007., gdje se u programskim osnovama navodi da bi uz skrb za učenjem državnoga jezika trebalo voditi računa i o učenju regionalnih i manjinskih jezika, a doseljenicima omogućiti da nauče jezik države primateljice, ali im istovremeno omogućiti i učenje njihovoga prvog jezika. Međutim, ako detaljnije pročitamo taj dokument, možemo vidjeti, a to potvrđuju i sami ciljevi RNP-a 2007. – 2011., da je u prvom planu zapravo slovenski jezik. Iz dokumenta se iščitava i pretpostavka o jednojezičnosti javnoga prostora u RS-u koji bi takav trebao i ostati (osim na ustavom određenim područjima), što, u najmanju ruku, nije u skladu s *Europskom poveljom o regionalnim i manjinskim jezicima*¹², gdje se između ostaloga promiče javna uporaba manjinskih jezika.

Nakon žučnih rasprava u slovenskoj stručnoj javnosti godine 2014. prihvaćena je nova *Rezolucija o nacionalnom programu za jezičnu politiku 2014. – 2018.*¹³ (dalje u tekstu RNP 2014. – 2018.) koja donosi realniji pogled na jezičnu situaciju u RS-u i uključuje sva tri područja jezične politike, dakle: a) planiranje statusa (nacionalni program za formalno-pravni okvir jezičnoga uređenja RS-a), b) planiranje korpusa (nacionalni program za normiranje jezika) i c) planiranje jezičnoga obrazovanja (nacionalni program za jezično obrazovanje):

U skladu s tradicijom pozitivnog vrednovanja znanja različitih stranih jezika i s obzirom na suvremene potrebe za konkurentnošću, otvorenošću i demokračičnošću Slovenije, jedan je od prioritetnih ciljeva slovenske jezične politike skrb za jezičnu raznolikost i poticanje funkcionalne višejezičnosti. Njezin je cilj da govornici slovenskoga kao prvog jezika usvoje jezične kompetencije, osvijeste znanje jezika te razviju sposobnost učinkovite, samouvjerene i kvalitetne komunikacije na slovenskom i, ako je moguće, bar još dvama stranim jezicima, i to na području opće, kao i stručne uporabe jezika. (...)

U skladu s poštivanjem temeljnih ljudskih prava i načela Europske unije, Slovenija se obvezuje da će poticati međusobno razumijevanje, solidarnost i društvenu kohe-

---

¹¹ Rezolucija o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2007–2011. *Uradni list RS* 43/2007. <https://www.uradni-list.si/1/content?id=80272> (pristupljeno 22. studenoga 2016.).

¹² Vijeće Europe, Europska povelja o regionalnim i manjinskim jezicima. <http://digured.srce.hr/arhiva/263/33322/www.nn.hr/clanci/medjunarodni/1997/121.htm> (pristupljeno 7. lipnja 2017.).

¹³ Rezolucija o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2014–2018. *Uradni list RS* 62/2013. <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=201362&stevilka=2475> (pristupljeno 22. studenoga 2016.).

ziju. Javnost mora biti svjesna da svatko ima pravo sudjelovati u javnom životu, da se u susretu s drukčijim treba ponašati tolerantno i naklonjeno te da različite skupine govornika slovenskoga i drugih jezika imaju različite komunikacijske potrebe i različit stupanj jezične kompetencije.¹⁴

Samo godinu dana nakon objavljivanja RNP-a 2014. – 2018., godine 2015. potvrđen je *Akcijski plan za jezično obrazovanje*¹⁵ u kojem su točno opisane aktivnosti pomoću kojih će se ostvariti ciljevi rezolucije. Ostvaruju li se oni u praksi i u kojoj mjeri, pitanje je koje ostavljamo za neki drugi rad. Pritom samo upozoravamo, što ističe i Kalin Golob i dr. (2014: 23–24), na nedostatak istraživanja o jezičnom znanju, stavovima i praksi koja bi „oslikala” slovensku jezičnu situaciju. Naime, ti su podaci neophodni za razumijevanje jezične stvarnosti, ali i za učinkovito i demokratsko jezično planiranje i jezičnu politiku slovenskoga jezičnog prostora općenito.

Zaključujući ovaj sažet pregled slovenske jezične politike, naglasimo opće poznatu činjenicu – naime, svaka se jezična politika, pa tako i slovenska, uvijek vodi u skladu s ideologijom i općom politikom određenoga društva. Iz analiziranih dokumenata može se zaključiti da jezičnu politiku i jezično planiranje u RS-u vode dvije grupe jezikoslovaca dijametralno suprotnih nazora. Jedna se ideološki nadovezuje na povijesni jezični kontekst slovenskog jezika u kojemu se slovenski borio za opstanak u sklopu višenacionalnih zemalja i dominantnijih jezika; u tom smislu oni i danas zauzimaju obrambeni stav kada je riječ o slovenskom jeziku. Za razliku od prve grupe, druga grupu prati realnu jezičnu sliku prema kojoj je slovenski jezik u RS-u i državni i službeni jezik, ali uz njega supostoje drugi jezici s različitim statusima, npr. jezici nacionalnih manjina i doseljenika, susjedni jezici, strani jezici i sl. kojima treba, između ostaloga, i u obrazovanju posvetiti posebnu pozornost. A to je u skladu s europskom idejom o plurilingvizmu u obrazovnom sustavu kojim se otvaraju vrata i govornicima „manjih” jezika, kao što je npr. hrvatski.

---

¹⁴ Prevele autorice. Tekst u originalu glasi: „V skladu s tradicijo pozitivnega vrednotenja znanja različnih tujih jezikov in glede na sodobne potrebe po konkurenčnosti, odprtosti in demokratičnosti Slovenije je ena prednostnih usmeritev slovenske jezikovne politike upoštevanje jezikovne raznolikosti in spodbujanje funkcionalne večjezičnosti. Cilj je, da bi bili govorci slovenščine kot prvega jezika jezikovno kompetentni in ozaveščeni in da bi razvili zmožnost učinkovitega, samozavestnega in kvalitetnega sporazumevanja v slovenščini in po možnosti vsaj še v dveh jezikih, tako na področju splošne kot poklicne rabe. (...) Skladno z spoštovanjem temeljnih človekovih pravic in načel Evropske unije se Slovenija zavezuje k spodbujanju medsebojnega razumevanja, solidarnosti in družbene kohezije. Javnost se mora zavedati, da imajo vsi pravico vključevati se v javno življenje, da mora biti srečevanje z različnostjo strpno in naklonjeno ter da imajo različne skupine govorcev slovenščine in drugih jezikov različne sporazumevalne potrebe in različno stopnjo jezikovne zmožnosti.”

¹⁵ Akcijski načrt za jezikovno izobraževanje. Vlada RS. http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Raziskave-analize/slovenski_jezik/Akcijska_nacerta/ANJI.pdf (pristupljeno 3. srpnja 2017.).

3. Hrvatski jezik u slovenskome obrazovnom sustavu

Kao što je već spomenuto, europska jezična politika potiče učenje barem dvaju stranih jezika, pri čemu su u prvome planu, prije svega, susjedni jezici i jezici manjina s kojima većinsko stanovništvo dolazi u kontakt na određenom prostoru. Kada je riječ o hrvatskome jeziku, on u Sloveniji ima status stranoga jezika, a prema geografskom kriteriju možemo ga svrstati u podskupinu susjednih jezika. Za razliku od ostalih susjednih jezika u RS-u (mađarskoga, njemačkoga i talijanskoga) hrvatski i slovenski pripadaju grupi južnoslavenskih jezika, pa zbog toga hrvatski jezik ima i status srodnoga jezika. To mu u usporedbi s drugim susjednim jezicima sigurno daje prednost jer ga se može brže i lakše svladati, barem u početnim fazama učenja jezika (više o tome u Požgaj Hadži i dr. 2012). S druge strane, kada je pak riječ o manjinskim jezicima, hrvatski u Sloveniji ima status prvoga jezika. Budući da su u fokusu rada jezici u slovenskom obrazovnom sustavu, u nastavku rada samo se osvrćemo na status hrvatskoga kao prvog jezika, a detaljnije predstavljamo status hrvatskoga kao stranog jezika koji se od 2004. godine poučava na osnovnoškolskoj razini, a već tradicionalno na visokoškolskoj, na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani.

3.1. Hrvatski kao prvi jezik u Sloveniji

Prema podacima popisa stanovništva iz 2002. (v. fusnotu 6) u Sloveniji živi 1,81 % Hrvata, što čini jednu od najvećih manjinskih zajednica u Sloveniji. Najintenzivnije doseljavanje iz Hrvatske bilo je 1960-ih godina prošloga stoljeća. Tako npr. prema popisu stanovništva iz 1971. skoro polovica doseljenika dolazi iz Hrvatske, što potvrđuje i popis iz 1981. Taj se broj kasnije smanjuje, prije svega zbog političkih promjena i homogenizacije stanovništva unutar pojedinih republika (Dolenc 2007). Naravno, pritom treba uzeti u obzir da su migracije prije raspada zajedničke države i formiranja samostalnih država zapravo unutardržavne, a poticala ih je i tadašnja jugoslavenska politika. Zato o doseljavanju u pravom smislu riječi možemo zapravo govoriti tek nakon 1991. godine.

Što se učenja hrvatskoga kao prvog jezika u sklopu slovenskog obrazovnog sustava tiče, u *Bijeloj knjizi* (Krek i Metljak 2011: 34) izričito piše da se prvi jezici učenika u slovenskim školama (osim slovenskoga, talijanskoga, mađarskoga i romskoga) poučavaju kao izborni predmeti prema posebnom kurikulumu, poštujući određene organizacijske uvjete. Činjenica je da takvi predmeti,

barem zasada, ne postoje. Učenje prvih jezika omogućeno je temeljem bilateralnih ugovora, što znači da za nastavu brine država izvora (što je pomalo ne-logično kada je u pitanju druga, treća itd. generacija), a organizirano je kao dopunska nastava izvan školskog sustava. Prema podacima Ministarstva obrazovanja, znanosti i sporta RS-a¹⁶ u šk. god. 2014./2015. dopunska nastava hrvatskoga jezika izvodi se u devet osnovnih škola u različitim dijelovima Slovenije, a organizira je i financira Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske¹⁷. Razlozi za nedovoljan interes za učenje prvoga (materinskoga) jezika različiti su, ali mogli bismo reći da je glavni razlog isključenost, prvo iz satnice redovne nastave (dopunska se nastava izvodi prije ili nakon redovne nastave), a posljedično i iz društva.

3.2. Hrvatski kao strani jezik u Sloveniji

Ako pogledamo jezik iz perspektive većinskoga stanovništva, hrvatski je u Sloveniji, zajedno s jezicima nasljednicima nekadašnjeg srpskohrvatskog¹⁸, u posljednjih 25 godina prošao trnovit put. Dok je u nekadašnjoj zajedničkoj federaciji imao status rezervnoga koda, početkom 1990-ih godina, kao jezik nekadašnje unitarističke politike, dobio je izuzetno negativan predznak u Sloveniji¹⁹, pa tako i doseljenici koji su dolazili s područja nekadašnje zajedničke države (v. Tablicu 1), a koji su se zapravo preko noći našli u stranoj državi (Balažić Bulc i Požgaj Hadži 2016: 507).

---

¹⁶ Za sve statističke podatke zahvaljujemo gospođi Bronki Štraus iz Ureda za razvoj školstva pri Ministarstvu obrazovanja, znanosti i sporta RS-a.

¹⁷ Više o tome na: <https://mzo.hr/hr/rubrike/hrvatska-nastava-u-inozemstvu> (pristupljeno 28. svibnja 2017.).

¹⁸ Treba napomenuti da se naziv srpskohrvatski u Sloveniji najduže očuvao. Istraživanje javnoga mnijenja iz 2009. godine pokazuje da 24,7 % ispitanika u kontaktu sa stanovnicima iz nekadašnje Jugoslavije govori srpskohrvatski, što zapravo ne začuđuje budući da se u Sloveniji zbilja učio srpskohrvatski jezični standard (više o tome Požgaj Hadži, Balažić Bulc i Miheljak 2009: 27–40).

¹⁹ Zanimljivo je da je srpskohrvatski u slovenskom obrazovnom sustavu u vrijeme nekadašnje zajedničke države s ukupno 70 sati zaista imao sporednu ulogu. Može se govoriti o implicitno nametnutom bilingvizmu (v. npr. Stabej 2010: 77, Požgaj Hadži i Balažić Bulc 2012: 65) koji su, prije svega, poticali masovni mediji i stručna literatura. Raspadom zajedničke države taj je utjecaj prestao, ali je većina stanovništva srednje i starije generacije još uvijek dvojezična. To potvrđuje i podatak istraživanja javnoga mnijenja (Požgaj Hadži, Balažić Bulc i Miheljak 2013: 57) da gotovo polovica ispitanika svoje znanje jednoga od nasljednika srpskohrvatskoga ocjenjuje kao dobro (32,6 %) i jako dobro (15,4 %).

Tablica 1: Stav ispitanika prema doseljenicima s juga²⁰

	jako negativan	negativan	neutralan	pozitivan	jako pozitivan	ne znam
SJM91	4,9	24,8	39,6	18,4	4,1	9,0
SJM92	11,0	31,5	33,9	12,5	1,7	9,3
SJM93	10,0	33,4	36,0	11,2	2,0	7,4
SJM94	12,2	40,6	28,7	7,9	1,5	9,1

Kao što pokazuje Tablica 1, rezultati istraživanja javnoga mnijenja u RS-u potvrđuju da se stav prema doseljenicima s juga turbulentnih 1990-ih godina znantno pogoršava. Dok 1991. još uvijek skoro 40 % ispitanika ima neutralan stav, 1994. ih više od 40 % ima negativan stav. To se odražava i u odnosu prema jeziku, zato se prvih godina osamostaljenja Slovenije većina govornika distancira od znanja srpskohrvatskoga, odnosno njegovih nasljednika – hrvatskoga, srpskoga, bosanskoga i crnogorskoga. Čak i oni kojima su to prvi jezici, zbog straha od stigmatizacije u javnoj komunikaciji počinju koristiti druge jezike. Negativan odnos slovenskog društva prema srpskohrvatskom došao je do izražaja 1992. u žustrim polemikama o srpskohrvatskom jeziku kao obveznom predmetu u slovenskoj osnovnoj školi koji je u šk. god. 1993./1994. ukinut (više o tome Požgaj Hadži i dr. 2012).

U prvom desetljeću novog tisućljeća klima se u RS-u polako neutralizira, što potvrđuju i rezultati javnoga mnijenja. Kao što pokazuje Tablica 2, ispitanici su npr. 2011. radije živjeli u susjedstvu s doseljenicima, odnosno stranim radnicima i muslimanima nego s pijancima, Romima ili homoseksualcima (Balažić Bulc i Požgaj Hadži 2016: 508).

Tablica 2: Najneomiljeniji susjedi u Sloveniji²¹

	Koje od navedenih skupina ne biste izabrali za susjeda?				
	doseljenici, strani radnici	muslimani	homoseksualci	Romi	pijanci
ne želi za susjeda	145	173	379	489	668
nije odabrao	868	841	641	538	372
ne znam	14	15	13	17	10
bez odgovora	25	40	19	36	42

²⁰ V. Klopčič, Komac i Kržišnik-Bukić 2003: 107. http://www.inv.si/DocDir/Publikacije-PDF/Raziskovalna%20porocila/Raziskava_Polozaj_in_status_pripadnikov_narodov_nekdanje_Jugoslavije_v_RS.pdf (pristupljeno 28. svibnja 2017.).

²¹ V. Slovensko javno mnenje 2011/2: Svetovna raziskava vrednot in Ogledalo javnega mnenja. <http://www.adp.fdv.uni-lj.si/opisi/sjm112/opis-podatkov> (pristupljeno 28. svibnja 2017.).

Devedeste godine prošloga stoljeća u Sloveniji bile su obilježene, između ostaloga, i kurikularnom reformom cjelokupnog obrazovnog sustava. Što se već spomenute osnovnoškolske razine tiče, novina je bila devetogodišnja osnovna škola podijeljena na tri odgojno-obrazovna područja ili tri trijade (više o tome u Požgaj Hadži i dr. 2012: 153–159). Za našu temu važna je činjenica da su uvođenjem izbornih predmeta u trećoj trijadi (7. – 9. razred) otvorena vrata nizu najrazličitijih predmeta među kojima je i 12 različitih jezika (engleski, francuski, hrvatski, kineski, latinski, mađarski, makedonski, njemački, ruski, srpski, španjolski i talijanski). Jezični predmeti načelno traju 3 godine po 2 sata tjedno, međutim učenici nisu obvezani predmet slušati sve 3 godine, već ga mogu upisati, ali i zamijeniti drugim izbornim predmetom svake školske godine. Nastavni plan za hrvatski jezik²² službeno je prihvaćen 2000. godine. U metodološkom pristupu u njemu se polazi od posebnog statusa hrvatskoga kao susjednog jezika, zato prema mišljenju autora ima veću uporabnu vrijednost, prije svega u graničnim dijelovima Slovenije. U tom smislu ističe se interkulturalizam kao globalna koncepcija odgoja i obrazovanja. A budući da je riječ o srodnim jezicima, naglašava se važnost komunikacijsko-kontrastivnog pristupa jezičnim, kulturnim i civilizacijskim sadržajima (više o tome u Požgaj Hadži i dr. 2012).

Hrvatski se nalazi i među jezicima obveznoga izbornog predmeta Drugi strani jezik,²³ koji se šk. god. 2008./2009. eksperimentalno uvodi u trećoj trijadi u trećini osnovnih škola u Sloveniji, i to 2 sata tjedno u svakom razredu. Pritom se broj jezika smanjuje s prethodnih dvanaest na šest, a bira se među radnim jezicima Europske unije i susjednim jezicima, što znači da škole mogu ponuditi engleski, hrvatski, mađarski, njemački, francuski i talijanski jezik. Međutim, unatoč pozitivnim ocjenama svih sudionika projekt se šk. god. 2014./2015. ukida, najvjerojatnije zbog financijskih razloga.

Godine 2013. prihvaćen je i nastavni plan za Drugi strani jezik kao neobvezni izborni predmet²⁴ u 2. i 3. trijadi (4. – 9. razred), i to 2 sata tjedno u svakom razredu. Kriteriji za izbor predmeta isti su kao i za Drugi strani jezik kao obve-

---

²² Vesna Požgaj Hadži i dr. 2004. *Učni načrt Izborni predmet hrvaščina*. Zavod RS za šolstvo. Ljubljana. http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmeti_izborni/Hrvaščina_izborni.pdf (pristupljeno 22. studenoga 2016.).

²³ Liljana Kač, Neva Šečerov. 2008. *Učni načrt Drugi tuji jezik*. Zavod RS za šolstvo. Ljubljana. http://www.zrss.si/pdf/290911141322_ucni_nacrt_drugi_tuji_jezik.pdf (pristupljeno 22. studenoga 2016.).

²⁴ Katica Pevec Semec. 2013. *Program osnovna šola. Drugi tuji jezik v 4. do 9. razredu. Neobvezni izborni predmet*. Učni načrt. Zavod RS za šolstvo. Ljubljana. http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/program_razsirjeni/Drugi_TJ_izborni_neobvezni.pdf (pristupljeno 22. studenoga 2016.).

zni izborni predmet, dakle radni jezici Europske unije te susjedni jezici. Budući da je ovdje riječ o neobveznom izbornom predmetu, učenici slobodno biraju kada će upisati predmet ili ga zamijeniti nekim drugim predmetom.

Iz rečenoga možemo zaključiti da formalne mogućnosti za učenje hrvatskoga jezika postoje, međutim u praksi se pokazuje drukčija slika, što potvrđuju i rezultati našega istraživanja. Prema dostupnim podacima o izvođenju drugoga obveznog stranog jezika najviše se poučava njemački, a u nekim školama engleski, talijanski i francuski jezik. Niti jedna škola nije ponudila hrvatski.²⁵ Malo je bolja situacija kada je riječ o hrvatskom kao neobveznom izbornom predmetu u trećoj trijadi. Od šk. god. 2003./2004., kada se predmet počinje izvoditi, pa do 2014./2015. hrvatski kao drugi strani jezik izvodi se barem jednu školsku godinu u 45 različitih škola u Sloveniji (približno 10 % škola), a kao što pokazuje Tablica 3, svake šk. god. hrvatski se izvodi u desetak škola.

Tablica 3: Hrvatski kao neobvezni izborni predmet u trećoj trijadi slovenske osnovne škole

šk. god.	2003./ 2004.	2004./ 2005.	2005./ 2006.	2006./ 2007.	2007./ 2008.	2008./ 2009.	2009./ 2010.	2010./ 2011.	2011./ 2012.	2012./ 2013.	2013./ 2014.	2014./ 2015.
broj škola	2	5	11	14	12	7	3	6	7	11	13	11
broj učenika	49	94	293	249	255	70	31	65	63	110	172	113

Pilot-istraživanje također je pokazalo da se predmet izvodio u svim slovenskim statističkim regijama osim u Gorenjskoj, što ukazuje na to da izvođenje predmeta najvjerojatnije ne korelira s brojem pripadnika hrvatske manjine na određenom području. Zanimljiva je, ali u suprotnosti s našim očekivanjima činjenica da se hrvatski uglavnom izvodi u osnovnim školama koje nisu u pograničnome području (samo se 5 škola nalazi u općinama uz granicu). Svakako bi u nekim budućim istraživanjima trebalo detaljnije istražiti te korelacije.

Navedeni rezultati pokazuju da većeg interesa za učenje hrvatskoga jezika, barem zasad, nema. Iako se u *Bijeloj knjizi* (Krek i Metljak 2011) preporuču-

²⁵ Liljana Kač. 2011. Poročilo o spremljavi poskusa „Postopno uvajanje obveznega drugega tujega jezika v osnovne šole”, Končno poročilo po tretjem letu spremljave poskusa. Zavod RS za šolstvo. Ljubljana. http://www.zrss.si/pdf/130612015405_2tj_koncono_porocilo_nov2011_objava_splet.pdf (pristupljeno 22. studenoga 2016.).

je da bi škole trebale ponuditi jezike koji su prisutni u širem i užem školskom okruženju (npr. prvi jezici učenika), prije svega zato što se na taj način osim jezične kompetencije jača i interkulturalna svijest učenika. Nadalje, treba istaknuti da ravnatelji u izboru stranih jezika imaju potpunu autonomiju, pa se često događa da rješenja udovoljavaju uglavnom kratkoročne interese, na što se upozorava već u RNP-u 2014. – 2018. Međutim, osim konkurencije drugih jezika i nedostatka promocije važnosti učenja susjednoga i srodnoga jezika među ravnateljima, učiteljima, učenicima i prije svega roditeljima izvođenje hrvatskoga zasigurno otežuje i nedostatak metodičkih materijala, kao i nedostatak bilo kakvoga stručnog obrazovanja. Problem je što mjerodavne institucije ne brinu o predmetu, pa se odgovornost prebacuje s jedne na drugu, a eventualni problemi rješavaju se *ad hoc* (v. npr. Požgaj Hadži 2012).

4. Zaključak

Istraživanje je pokazalo da Slovenija prihvaća ideje europske jezične politike koja se temelji na multikulturalnosti i višejezičnosti što se potvrđuje u različitim dokumentima (npr. u *Rezoluciji o nacionalnom programu za jezičnu politiku 2014. – 2018.*, *Bijeloj knjizi o odgoju i obrazovanju* itd.). Međutim, analizirajući dokumente, pokazalo se da se cijelo vrijeme isprepliću dva različita naza od kojih jedan zauzima obrambeni stav i ističe važnost prije svega slovenskoga jezika, dok drugi uzima u obzir i druge jezike s različitim statusima u slovenskom društvu među kojima je i hrvatski jezik.

Budući da se u Sloveniji hrvatski smatra jednim od nasljednika nekadašnjega srpskohrvatskog jezika, u 1990-im godinama bio je veoma stigmatiziran, međutim stav se prema hrvatskome vremenom neutralizira, destigmatizira, a jezik sve više postaje stranim, posebice među mlađom generacijom. Formalno je uređen i njegov status u obrazovanju, doduše zasad na osnovnoškolskoj i visokoškolskoj razini, što znači da bi ubuduće trebalo razmišljati o uvođenju hrvatskoga kao stranog jezika i na srednješkolsku razinu kako bi se ostvarila cijela obrazovna vertikala. Međutim, veći problem predstavlja realizacija predmeta u osnovnoškolskoj praksi, gdje, moglo bi se reći, nedostaje strateški plan kako i što s jezicima u obrazovanju. Činjenica je, naime, da će bez promišljene strategije i bez sustavne brige nadležnih institucija „mali” jezici ostati u sjeni „velikih”.

Literatura:

- BALAŽIĆ BULC, TATJANA; POŽGAJ HADŽI, VESNA. 2016. U susretu s drugim: jezična ljudska prava imigranata u Sloveniji. *Susret kultura*. Zbornik radova. Ur. Živančević Sekeruš, Ivana; Šimunović-Bešelin, Biljana; Milanović, Željko. Filozofski fakultet. Novi Sad. 503–517.
- Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji*. 2011. Ur. Krek, Janez; Metljak, Mira. Zavod RS za šolstvo. Ljubljana.
- COOPER, ROBERT L. 1989. *Language planning and social change*. Cambridge University Press. New York.
- DOLENC, DANILO. 2007. Priseljevanje v Slovenijo z območja nekdanje Jugoslavije po drugi svetovni vojni. *Priseljenci*. Ur. Komac, Miran. Inštitut za narodnostna vprašanja. Ljubljana.
- FAIRCLOUGH, NORMAN. 2001. *Language and power. Second edition*. Pearson Education Limited. Harlow.
- HORNBERGER, NANCY H. 2006. Frameworks and Models in Language Policy and Planning. *An introduction to language policy: Theory and method*. Ur. Ricento, Tomas. Blackwell Publishing. Oxford. 24–41.
- KALIN GOLOB, MONIKA I DR. 2014. *Jezikovna politika in jeziki visokega šolstva v Sloveniji*. Fakulteta za družbene vede. Ljubljana.
- MALNAR, BRINA I DR. 2011. Slovensko javno mnenje 2011/2: Svetovna raziskava vrednot in Ogledalo javnega mnenja [datoteka podatkov]. Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij. Univerza v Ljubljani. Ljubljana.
- MEDVED KRAJNOVIĆ, MARTA. 2010. *Od jednojezičnosti do višjejezičnosti*. Leykam International. Zagreb.
- POGORELEC, BREDI. 1996. Jezikovno načrtovanje in jezikovna politika pri Slovencih med 1945 in 1995. *Jezik in čas*. Ur. Vidovič Muha, Ada. Znanstveni inštitut Filozofske fakultete. Ljubljana. 41–61.
- POGORELEC, BREDI. 1993. Jezikovna politika in jezikovno načrtovanje pri Slovencih – zgodovina in sodobni vidiki. *Jezik tako in drugače*. Zbornik. Ur. Štrukelj, Inka. Društvo za uporabno jezikoslovje. Ljubljana. 2–17.
- POŽGAJ HADŽI, VESNA; BALAZIĆ BULC, TATJANA. 2012. Kam je izginila srbohrvaščina? Status jezika nekoč in danes. *Izazovi kontrastivne lingvistike / Izzi- vi kontrastivnega jezikoslovja*. Požgaj Hadži, Vesna i dr. Znanstvena založba Filozofske fakultete. Ljubljana. 63–73.
- POŽGAJ HADŽI, VESNA; BALAZIĆ BULC, TATJANA; MIHELJAK, VLADO. 2013. Srpskohrvatski jezik iz slovenske perspektive. *Jezik između lingvistike i politike*. Ur. Požgaj Hadži, Vesna. Biblioteka XX vek. Čigoja štampa. Beograd. 37–65.

- SPOLSKY, BERNARD. 2010. Introduction. What is Educational Linguistics? *The handbook of educational linguistics*. Ur. Spolsky, Bernard; Hult, Francis M. Wiley-Blackwell. Oxford. 1–9.
- STABEJ, MARKO. 2010. *V družbi z jezikom*. Trojina, zavod za uporabno slovenistiko. Ljubljana.
- TOLLEFSON, JAMES W., TSUI, AMY B. M. 2014. Language Diversity and Language Policy in Educational Access and Equity. *Review of Research in Education* 38. 189–214
- TOLLEFSON, JAMES W. 1991. *Planning language, planning inequality: Language policy in the community*. Longman. London, New York.
- WRIGHT, SUE. 2016. *Language policy and language planning: From nationalism to globalisation*. 2nd edition. Palgrave Macmillan. New York.

Mrežni izvori:

- Akcijski načrt za jezikovno izobraževanje. Vlada RS. http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/raziskave-analize/slovenski_jezik/Akcijska_nacrta/ANJI.pdf (pristupljeno 3. srpnja 2017.).
- Europska povelja o regionalnim i manjinskim jezicima. <http://digired.srce.hr/arhiva/263/33322/www.nn.hr/clanci/medjunarodni/1997/121.htm> (pristupljeno 7. lipnja 2017.).
- From linguistic diversity to plurilingual education: Guide for the Development of Language Education Policies in Europe*. Strasbourg. http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Guide_niveau2_EN.asp (pristupljeno 22. studenoga 2016.).
- KAČ, LILJANA. Poročilo o spremljavi poskusa „Postopno uvajanje obveznega drugega tujega jezika v osnovne šole”. Ljubljana. http://www.zrss.si/pdf/130612015405_2tj_koncno_porocilo_nov2011_objava_splet.pdf (pristupljeno 22. studenoga 2016.).
- KAČ, LILJANA; ŠEČEROV, NEVA. *Učni načrt Drugi tuji jezik*. Ljubljana. http://www.zrss.si/pdf/290911141322_ucni_nacrt_drugi_tuji_jezik.pdf (pristupljeno 22. studenoga 2016.).
- KLOPČIČ, VERA; KOMAC, MIRAN; KRŽIŠNIK-BUKIĆ, VERA. Albanci, Bošnjaki, Črnogorci, Hrvati, Makedonci in Srbi v Republiki Sloveniji. Ljubljana. http://www.inv.si/DocDir/Publikacije-PDF/Raziskovalna%20porocila/Raziskava_Polozaj_in_status_pripadnikov_narodov_nekdanjeJugoslavije_v_RS.pdf (pristupljeno 28. svibnja 2017.).
- PEVEC SEMEC, KATICA. *Program osnovna šola. Drugi tuji jezik v 4. do 9. razredu. Neobvezni izbirni predmet*. Učni načrt. Ljubljana. <http://www.mizs>

gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/program_razsirjeni/Drugi_TJ_izbirni_neobvezni.pdf (pristupljeno 22. studenoga 2016.).

POŽGAJ HADŽI, VESNA I DR. *Učni načrt Izbirni predmet hrvaščina*. Ljubljana. http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmeti_izbirni/Hrvascina_izbirni.pdf (pristupljeno 22. studenoga 2016.).

Prezre politike jezikovnega izobraževanja (2003–2005). http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/urad_za_razvoj_izobrazevanja/jezikovno_izobrazevanje/prerezi_politike_jezikovnega_izobrazevanja_v_republiki_sloveniji/ (pristupljeno 22. studenoga 2016.).

Resolucija o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2007–2011. <https://www.uradni-list.si/1/content?id=80272> (pristupljeno 22. studenoga 2016.).

Resolucija o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2014–2018. <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=201362&stevilka=2475> (pristupljeno 22. studenoga 2016.).

Slovensko javno mnenje 2011/2: Svetovna raziskava vrednot in Ogledalo javnega mnenja, Ljubljana. <http://www.adp.fdv.uni-lj.si/opisi/sjm112/opis-podatkov> (pristupljeno 28. svibnja 2017.).

Služba za slovenski jezik. http://www.mk.gov.si/si/delovna_podrocja/sluzba_za_slovenski_jezik/ (pristupljeno 22. studenoga 2016.).

Ustava Republike Slovenije. <http://www.us-rs.si/media/ustava.republike.slovenije.pdf> (pristupljeno 22. studenoga 2016.).

Zakon o javni rabi slovenščine. <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?sop=2004-01-3841> (pristupljeno 22. studenoga 2016.).

Neighbours forever – or also cotenants: The Croatian language in the context of Slovene educational language policy

Abstract

Having signed different European and national documents, Slovenia accepted the ideas of European language policy based on multiculturalism and multilingualism. In this paper the method of critical discourse analysis is used to answer the question how these ideas are implemented both formally and legally in documents which enable the realization of language policy in education, with special attention being devoted to ideological concepts of these documents. The differences between the declarations in documents and practice are

underlined, following the example of the Croatian language in Slovene primary school, where it primarily has the status of the foreign language. It is concluded that educational language policy in Slovenia generally supports learning and teaching of Croatian as a foreign language, but, unfortunately, without any planned strategy for foreign language teaching and also without systematic and coordinated concerns of competent institutions.

Ključne riječi: jezična politika EU-a, slovenska jezična politika, obrazovanje, hrvatski jezik, hrvatski jezik kao strani

Keywords: language policy of the EU, Slovenian language policy, education, Croatian language, Croatian as a foreign language

